

ТОРА ОР • ПАРШІ МІКЕЦ • МААМАР 15

נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא...

Ханукальний світильник:
заповідь ставити його ліворуч

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/mikeitz/15/

1 נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין ונ"ח משמאל. וצ"ל הטעם שאין הנ"ח ג"כ מימין כמו המזוזה.

«Щодо ханукального світильника: заповідь — поставити його» тощо, «ліворуч, щоб мезуза була праворуч, а ханукальний світильник — ліворуч». І слід з'ясувати, чому ханукальний світильник також не ставлять праворуч, як мезузу.

אך יובן בהקדים ביאור מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. וכתוב בדבר ה' שמים נעשו.

Однак це стане зрозумілим, якщо спершу пояснити написане: «Усе, чого забажав Гавая, Він здійснив»; і написано: «Словом Гавая були створені небеса».

2 ובע"מ [ובעשרה מאמרות] נברא העולם שהיו מאמר ודבור. ולא נברא בחפץ ורצון בלבד. והענין כי הנה נודע שלכל הדברים יש חומר וצורה שהחומר הוא ענין הדבר והוא בכללות דהיינו להיות שמים או ארץ או שמש וירח.

І «десятьма висловами був створений світ» — це були висловлення й мовлення, а не було створено його самим лише бажанням і волею. Пояснення полягає в тому, що відомо: усі речі мають матерію і форму. Матерія — це те, що становить річ у загальному, тобто її буття як небес чи землі, сонця або місяця.

והצורה הוא כל ציור וכל תמונה במראה ושטח שיש לכל דבר בדמותו בצלמו על איזה אופן נעשה

Форма ж — це кожен обрис і кожна постать, які має річ у своєму вигляді та на поверхні, «у своїй подобі, за своїм образом»: спосіб, у який її створено,

כמו השמים והארץ הם כדורים ומן הארץ לרקיע כו' והשמש והירח הם גלגלים מאירים כו'. וכן עד"ז בכל דבר נברא.

як, наприклад, небеса й земля є кулями, від землі до небозводу тощо; сонце й місяць — світні небесні кулі тощо. Так само — з кожною створеною річчю.

3 והנה החומר נברא בדבר ה' ובע"מ [ובעשרה מאמרות] שבמאמר יהי אור נתהווה בחי' האור מאין ליש. וכן במאמר יהי רקיע נתהווה הרקיע מאין ליש.

Отже, матерія була створена словом Б-га та десятьма висловлюваннями: через висловлювання «Хай буде світло» аспект (бхіна) світла постав із нічого (айн — небуття) у щось (еш — буття); так само через висловлювання «Хай буде небозвід» небозвід постав із нічого в щось.

אבל אופן צורת הרקיע בדמותו בצלמו הוא נעשה בחפץ ה' שלא בא לכלל גילוי בדבור או מאמר.

Але спосіб, у який сформувалася форма небозводу, «за його подобою, за його образом», був визначений бажанням Б-га, яке не виявилось у слові чи висловлюванні.

4 והנה מה שנברא החומר במאמר ודבור ולא נברא הכל בחפץ ה' ורצונו בלבד היא מפני שאז לא הי' [היה]

גילוי מאין ליש רק שהיה העולם בטל במציאות ממש

Причина, з якої матерія була створена висловом і мовленням, а не все було створено лише бажанням і волею Б-га, полягає в тому, що тоді не було б розкриття «з нічого» до «чогось»; натомість світ цілковито не мав би самотійного буття.

רק עיקר גילוי היש הוא ע"י דבר ה' כי הוא צוה ונברא

Але головне розкриття «чогось» відбувається через слово Б-га: «бо Він наказав — і вони були створені».

פ"י צוה מלשון מצות המלך כי מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] אין מלך בלא עם שבח"י מלכות היא בח"י

התנשאות והסתלקות שלא יאיר ויתגלה אלא בבח"י שם בלבד.

«Наказав» (цївва) вжито тут у значенні «царського наказу», бо «Твоє царювання — це царювання над усіма світами», [i] «немає царя без народу». Адже рівень царювання (Малхут) — це рівень піднесеності й віддаленості, тож він світить і розкривається лише як саме ім'я.

5 וזהו יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונברא כמו עד"מ מלך ב"ו [בשר ודם] שמלכותו היא שמו לבד אשר

נקרא על מדינתו

І ось [що означає]: «Нехай славлять Ім'я Б-га (Гавая), бо Він звелів — і вони були створені»: так само, як, для прикладу, цар із плоті й крові, царювання якого — лише його ім'я, проголошуване над його країною,

אבל לא בבח"י התלבשות כח הפועל בנפעל ממש והתלבשות כח הפועל בנפעל הוא למטה בע' [בשכעים]

שרים שר של מים שר של כ"י שהם משמרי האופנים.

але не в спосіб справжнього втілення сили творця у створеному. А втілення сили творця у створеному відбувається внизу — у сімдесяти князях (князь води, князь тощо), які належать до осаду офанім (класу ангелів).

6 ויש גבוה מעל גבוה שמקבלים ג"כ דרך עילה ועלול עד המלאכים שהם שכלים נבדלים. שהם פני אריי
[אריה] פני שור שבמרכבה.

І є [істоти], «вищі за високих», які також отримують через причинно-наслідковий зв'язок, аж до ангелів, що є відокремленими інтелектами: це лик лева [i] лик вола в Колісниці.

אבל החיות של פני שור פני אריי [אריה] הוא יש מאין ממש. דהיינו שהמשכת החיות אשר להם הוא
בכחי אין והארה בעלמא שהוא בכחי שם בלבד ומזה נעשה גילוי היש.

Але життєва сила (хают) лику вола [i] лику лева справді є чимось із нічого. Тобто низведення життєвої сили, якою вони наділені, відбувається на рівні «ніщо» і являє собою лише відблиск — рівень самого лише імені; і з цього постає розкриття «чогось».

אך תכלית בריאת יש מאין הוא כדי להיות היש בטל לאין ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

Однак мета створення «чогось із нічого» полягає в тому, щоб «щось» перебувало в стані самоусунення (бітуль) до «ніщо», і щоб «слава Імені Б-га (Гавая) розкрилася» внизу так само, як угорі.

7 וכמו שיהיה לע"ל [לעתיד לבוא] כי עין בעין יראו כ"י וזה תלוי בעבודתנו כל ימינו היום לעשותם. וכל
ישראל יש להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא].

Як це буде у прийдешньому часі: «Бо бачитимуть око в око» тощо. І це залежить від нашого служіння впродовж усіх наших днів: «сьогодні — виконувати їх». І «весь Ізраїль має частку у Світі прийдешньому».

וצריך כ"א [כל אחד / כל אחת] להמשיך בחלקו גילוי זה להיות בטול היש והוא מחמת ההתבוננות בגדולת
א"ס ב"ה שאתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] ואתה הוא כ"י

І кожен має привнести це розкриття у свою частку, щоб відбулося самоусунення еш (відчуття самотійного існування). Це походить від роздумів про велич Нескінченного (Ейн Соф), благословенний Він: «Ти — Той, Хто був до створення світу, і Ти — Той...»,

כלי שום שינוי כי אני הוי' לא שניתי שאין העולם מעלים לפניו ית' וכחשיכה כאורה שאין ההעלם
וההסתר אלא לעיני בשר שלנו.

без жодної зміни, адже «Я, Гавая, не змінився»; бо світ нічого не приховує від Нього, благословенного, і «темрява — як світло», адже прихованість і затемнення існують лише для наших тілесних очей.

אבל קמיה כולא כלא חשיב ממש ומעלה ומטה שוין לפניו שנמצא למטה כמו למעלה ממש.

Але перед Ним усе справді вважається цілковитим ніщо, і верхнє та нижнє рівні перед Ним, тож Він присутній унизу так само, як угорі.

8 וא"כ גם בחי' היש בטל אליו ית'. וזהו כי גדול ה' ואדונינו מכל אלקים.

Отже, також рівень «еш» (відчуття окремого існування) перебуває у стані самоусунення (бітуль) перед Ним, благословенним. І це [значення слів]: «Бо великий Гавая, і наш Владика — над усіма Елокім».

ופי' מכל אלקים הם ק"ך צירופי אלקים המעלימים ומסתירים אור ה' וקדושתו לבלתי יתגלה אוא"ס
[אור אין סוף] **ב"ה כמו שהוא שלא יתבטלו העולמות במציאות.**

А значення слів «над усіма Елокім» таке: це 120 сполучень Елокім, які приховують і закривають світло Гавая та Його святість, щоб Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, не виявилось таким, яким Воно є, і щоб світи не втратили свого окремого існування;

אלא שיהא נראה העולם ליש ודבר נפרד. אבל אור הוי' הוא גדול על כולם ומושל על כולם להיות
היש בטל.

а натомість — щоб світ здавався «еш» і окремою сутністю. Та світло Гавая більше за них усіх і панує над усіма ними, тож «еш» перебуває у стані бітуль.

(וזהו כי אני ידעתי כי גדול כו'. אני זו כנס"י [כנסת ישראל]. אבל העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים עזב
הוי' את הארץ. ופרעה אמר לא ידעתי את הוי' כו'. ולכן נאמר ביתרו אחר שנתגייר עתה ידעתי כי
גדול הוי' כו')]

(І це [значення слів]: «Бо я знаю, що [Гавая] великий», тощо. «Я» — це Громада Ізраїлю. Але ідолопоклонники кажуть: «Гавая покинув землю», а фараон сказав: «Я не знаю Гавая», тощо. Тому про Йісро сказано після його навернення: «Тепер я знаю, що Гавая великий», тощо.)

והיינו לפי שכל אשר חפץ הוי' נמשך ועשה גם בשמים ובארץ שכולם יש להם ציור ותמונה מבחי' חפץ
ורצון הוי' שלא בא לידי גילוי בדבור ומאמר שהוא הפועל הישות.

Тобто це тому, що «все, чого забажав Гавая», низводиться, і Він «зробив [це] також на небесах і на землі»: адже всі вони мають форму й образ, що походять від рівня бажання та волі Гавая, які не виявилися в мовленні й висловлюванні, що породжують ешут (існування як окремого «щось»).

9 וזהו ענין שיתף מדה"ר [מדות הרחמים]. שבכל מע"ב [מעשה בראשית] כתיב ויאמר אלקים ואח"כ שיתף מדה"ר [מדות הרחמים] דכתיב ביום עשות ה' אלקים כו'.

І ось що означає вислів «Він поєднав міру милосердя»: адже впродовж усього опису творіння написано: «І сказав Елокім», а згодом Він поєднав із нею міру милосердя, як написано: «Того дня, коли Гавая Елокім створив...»

וזהו למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם שבח"י אלקות הוא בבח"י איה דהיינו בבח"י הסתלקות לפי שאומרים עזב הוי"ה את הארץ

І ось [що означає]: «Чому народи мають казати: “Де ж тепер їхній Б-г?”»: Б-жественність перебуває у стані «де», тобто у стані відсторонення, бо вони кажуть: «Гавая залишив землю»,

ואין העולם מתנהג אלא בבח"י אלקים שהוא שם הצמצום והסתלקות להיות העולם יש ודבר נפרד אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה.

і [що] світом керує лише рівень Елокім, тобто Ім'я скорочення (цимцум) і відсторонення, щоб світ був «чимось» і окремою сутністю. Але насправді «все, чого забажав Гавая, Він учинив».

10 ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה וינוס כו'. ההופכי הצור כו'.

І про цю тему говорить увесь попередній псалом: «Море побачило й утекло» тощо; «Хто перетворює скелю» тощо.

שמספר בשבח מעלת שם הוי"ה המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים

Бо він прославляє велич Імені Б-га (Гавая), яке панує над Іменем Б-га (Елокім) і змінює природу: [як у випадку] скелі з кременю, що належить до стихії вогню, з якої Він виводить воду.

והיינו לפי ששם אלקים שהוא הצמצום ומעלים להיות בכח' יש ע"פ הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו הוא בטל לגבי שם הוי"ה המושל עליו שהוא ענין גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שכשמו כן הוא. ולכן גם הים ראה וינוס כו':

Тобто Ім'я Елокім, яке є скороченням (цимцум) і приховує, через що [речі] перебувають у стані «чогось» відповідно до природи, закладеної в кожній речі, згідно з її складом і властивостями, перебуває в самоусуненні (бітуль) перед Іменем Гавая, яке панує над ним; адже воно є одкровенням Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословен Він, бо Він такий, як Його Ім'я. Тому й «море побачило й утекло» тощо.

11 והנה כאשר יתבונן וישכיל כל זה האדם. אזי תכלה ותכסוף נפשו ליבטל אליו ית' עד שתחפץ להתפשט מתענוגי עוה"ז ולהפך לכו לגמרי ולדבקה בו וכמ"ש מי לי בשמים כו'.

Коли людина розмірковує про все це й осягає його, її душа тужитиме й прагнутиме до самоусунення (бітуль) перед Ним, благословенним, аж поки не забажає звільнитися від насолод цього світу, цілковито змінити спрямування свого серця й приліпитися до Нього, як сказано: «Кого маю я на небесах...» тощо.

ובזוהר אמרו מאן דלא טעים מרירו למיתקו ומהפך חשוכא לנהורא לית ליה חולקא הכא שצריך להפוך טעם מרירו למיתקא.

А в Зоарі сказано: «Хто не смакує гіркого [перетвореного] на солодке й не обертає темряву на світло, той не має тут частки». Адже потрібно перетворити смак гіркого на солодкий.

12 ומרירו הן תאוות עוה"ז ותענוגים שמושפעים מהיכלות הקליפות. שאין לך דבר למטה שאין לו היכל למעלה כנגדו שממנו בא תוצאת הדבר ההוא והשפעתו.

А «гірке» означає бажання цього світу й насолоди, що витікають із чертогів (гейхалот) оболонки (кліпот). Адже немає нічого внизу, чому не відповідав би чертог угорі, звідки ця річ походить і звідки отримує свій вплив.

וכל תענוגי עוה"ז אפי' [אפילו] דבר קל ואפי' [ואפילו] המסלסל בשערו הנה החיות ההוא נמשך מהיכלות הטומאה.

Усі насолоди цього світу — навіть щось незначне, навіть завивання волосся — черпають свою життєву силу з чертогів нечистоти.

13 ולכן נענש יוסף בשבתו בבית האסורים י"ב שנה על שהיה מסלסל בשעריו כדאיתא בגמרא ע"פ ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה מיד ותשא אשת אדוניו כו'.

Тому Йосеф був покараний тим, що дванадцять років сидів у в'язниці, за те, що завивав волосся, як сказано в Гемарі про вірш: «I був Йосеф гарний станом і вродою»; одразу ж «дружина його пана кинула [свої очі]» тощо.

וצריך להפוך לבו לטעום ממש למיתקא טעמו וראו כי טוב ה'. אז תתענג על הוי"ה.

I слід обернути своє серце, щоб по-справжньому скуштувати солодкість: «Скуштуйте й побачте, що Ім'я Б-га (Гавая) добре». «Тоді ти насолоджуватимешся Гаваєю».

14 וזה הי' [היה] ענין הקרבנות שנהפך חלב מנפש בהמה ועולה ונכלל באש שלמעלה אשר תאכל על המזבח להיות אשה ריח ניחוח לה'. וכמו"כ [וכמו כן] תהיה התפלה שהיא במקום הקרבנות להלהיב נפשו באש שלמעלה ולהתענג על הוי"ה.

У цьому полягав зміст жертвоприношень: жир від тваринної душі перетворюється, підноситься й поглинається вогнем згори, який пожирає його на жертovníку, щоб стати «вогняним приношенням, приємним ароматом для Імені Б-га (Гавая)». Так само й молитва, яка посідає місце жертвоприношень, має розпалювати душу вогнем згори, щоб вона насолоджувалася Гаваєю.

15 וענין אתהפכא חשוכא לנהורא. הוא שחשך הגשמי של עוה"ז מעשה שמים וארץ שנראים ליש ודבר גשמי יתהפך לנהורא להיות בו גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להיות היש בטל אליו ית' ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

А значення слів «темрява обернулася на світло» полягає в тому, що матеріальна темрява цього світу — творіння небес і землі, які здаються «чимось» суцільним і матеріальною річчю, — обернеться на світло, щоб у ній виявилось Нескінченне світло (Or Eйн Соф), благословенний Він, і щоб це «щось» перебувало перед Ним у стані самоусунення (бітуль), а «слава Імені Б-га (Гавая) відкрилася» внизу, як угорі.

16 והיינו שע"י בחי' טעים מרירו למיתקא שהוא ממטה למעלה להפוך לבו ותאוות עוה"ז לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'

Тобто завдяки аспекту (бхіні) «смакування гіркого [перетвореного] на солодке», що являє собою рух знизу догори, — спрямовуючи своє серце й бажання цього світу на те, щоб приліпитися до Нього, благословенного, з тугою та спрагою тощо,

יאיר אור ה' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] במקום החשך של העוה"ז שלא יהיה העולם מעלים אור ה' וקדושתו

світло Б-га засяє згори донизу в місці темряви цього світу, щоб світ не приховував світла Б-га та Його святості.

וזהו ג"כ ענין נר מצוה ותורה אור נר מצוה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה] מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] ותורה אור היא בחי' ההמשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] וע"י בחי' נר מצוה בא אור התורה:

І це також значення слів: «Міцва — світильник, а Тора — світло»: «Міцва — світильник» — це бхіна піднесення знизу догори, а «Тора — світло» — це бхіна притягування згори донизу; і завдяки бхіні «Міцва — світильник» приходить світло Тори.

17 וביאור הדבר. הנה צ"ל ענין אותיות מה ענינם. כי הנה האותיות נחלקות במבטא ע"י ה' מוצאות הפה. אחה"ע מהגרון כ"י.

Пояснення цього питання: тепер слід пояснити, що являють собою літери. Адже за вимовою літери розподіляються за п'ятьма місцями артикуляції рота: алеф, хет, гей і айн вимовляються з горта тощо.

והנה אין המוצאות כלי המבטא דומים לכנור שהוא כלי הנגון שבנגן המנגן עליו מוציא קול שהקול הוא בא מן תנועת הכנור שמוציא את הקול.

Органи артикуляції, знаряддя мовлення, не подібні до ліри — музичного інструмента: коли музикант грає на ній, вона видає звук, і цей звук походить від руху ліри, яка його породжує.

משא"כ האותיות אינן באות מחמת תנועות כלי המבטא שהן ה' מוצאות הפה שהרי מאליהן ומעצמן יוצאות תנועות האותיות בלי שום הכנה וכוונה מכוונת באדם להניע הלשון לאותיות דטלנ"ת. או השפתים לאותיות בומ"ף.

Літери ж виникають не внаслідок рухів органів мовлення, якими є п'ять місць артикуляції рота. Адже рухи, потрібні для вимови літер, відбуваються самі собою, без будь-якої підготовки чи свідомого наміру людини рухати язиком для вимови літер далет, тет, ламед, нун, тав або губами для вимови літер бет, вав, мем, пей.

אלא אדרבה האותיות מניעות את הלשון לאותיות דטלנ"ת והשפתים לאותיות כומ"ף והאותיות מצד עצמן הן מושרשות בנפש עצמה.

Навпаки, саме літери приводять у рух язик для вимови літер далет, тет, ламед, нун, тав, а губи — для вимови літер бет, вав, мем, пей; і самі літери закорінені в самій душі.

18 והנפש היא המוציאה אותן מהעלם אל הגילוי מתחלה באותיות המחשבה ואח"כ באותיות הדבור. וז"ש [וזהו שכתוב] ויהי האדם לנפש חיה.

І саме душа виводить їх із прихованого в явлене: спочатку — у літерах думки, а згодом — у літерах мовлення. І про це сказано: «І стала людина живою душею (нефеш хая)».

ות"א [ותרגום אונקלוס] לרוח ממללא שבחינת האותיות הן בכח"י חיה. כי יש באדם נפש רוח נשמה חיה. נפש הוא בח"י אותיות מחשבה ודבור.

А Таргум Онкелос [передає це як] «дух, що говорить», адже літери належать до рівня Хая. Бо в людині є Нефеш (душа), Руах (дух), Нешама (душа) [i] Хая (життя). Нефеш — це рівень літер думки й мовлення.

19 ורוח הוא הבל הלב שהוא קול כלול מאש רוח ומים כנודע ונשמה היא בח"י השגת השכל ונשמת שדי תבינם.

Руах (дух) — це подих серця, тобто голос, складений із вогню, повітря й води, як відомо. Нешама (душа) — це рівень осягнення розумом: «і нешама Шаддая дає їм розуміння».

וחיה היא בח"י חכמה דהיינו מקור החכמה שלמעלה מן ההשגה ושם הוא שרש האותיות אלא שקבען בפה ולא שבראן שם בפה

Хая (життєва сила) — це рівень мудрості (Хохма), тобто джерело мудрості, що перебуває вище за осягнення; там міститься корінь літер. Однак Він «розмістив їх у роті», а не створив їх там, у роті;

כי בריאותם והתהוותם כשרשם הוא למעלה בכחינת חיה ומשם נמשכו ונתחלקו לכ"כ אותיות לדבר כם איש ואיש כלשונו.

бо їхнє створення й виникнення в їхньому корені відбувається вище, на рівні Хая; звідти вони були протягнуті вниз і розділилися на двадцять дві літери, щоб кожна людина могла говорити ними відповідно до своєї мови.

20 ובוזה יובן ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמט"ט [שמטטרון] קושר קשרים לקונו מתפלתיהן של ישראל.

Завдяки цьому стане зрозумілим вислів наших мудреців, благословенної пам'яті, що Метатрон зав'яже вузли для свого Творця з молитов Ізраїлю.

כי הנה המלאכים מעלים התפלות לפי שדבור האדם הוא גשמי והמלאכים הם רוחני [רוחניים] שהדבור שלהם הוא כמו מחשבה שלנו וע"י המלאך המקבל התפלה מזדככת התפלה מגשמיות לרוחניות ע"י המלאך ההוא.

Адже ангели підносять молитви, бо людське мовлення матеріальне, тоді як ангели духовні, а їхнє мовлення подібне до нашої думки; через ангела, який приймає молитву, вона очищується від матеріальності й переходить у духовність — завдяки цьому ангелові.

21 והנה גבוה מעל גבוה עד עולם העליון שבו משכן מט"ט [מטטרון] והוא קושר כתרים שלמעלה מן הראש ומוחין.

Тепер [це підноситься] «вище від високого» — аж до вищого світу, де міститься оселя Метатрона; він пов'язує вінці, що перебувають вище від голови та інтелектуальних сил (мохін).

וע"י זה ממשיך אותיות חדשות. כי הנה התפלה היא בקשת יה"ר [יהי רצון] שיתהווה בחינת רצון

І завдяки цьому він зводить униз нові літери. Адже молитва — це прохання: «Egi racon» («Нехай буде воля»), щоб виник рівень волі (рацон).

שכמו שכבר נמשך רצה"ע [רצון העליון] בחכמה. הנה החכמה מחייבת ע"פ התורה אין יסורים בלא עון שהעון גורם יסורים ח"ו [חס ושלום] אבל ע"י התפלה יה"ר [יהי רצון] נמשך רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מבחינת חכמה ושם הוא רחמים פשוטים ורבו פשע"ך כו'.

Адже коли вища воля вже була притягнута в мудрість (Хохму), Хохма визначає згідно з Торою: «Немає страждань без гріха», бо гріх спричиняє страждання, не дай Б-г. Але завдяки молитві «Egi racon» притягується вища воля, що перебуває вище за рівень Хохми; там — проста милість, і «численні твої провини» тощо.

22 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כשישראל אומרים יהא שמו הגדול מבורך כ"י הקב"ה מנענע

בראשו. פ"י שמנענע וממשיך בראשו הוא רצה"ע [רצון העליון] ב"ה

І саме про це сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: коли Ізраїль промовляє: «Нехай буде благословенне Його велике Ім'я» тощо, Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), киває головою. Тобто Він приводить у рух і притягує вниз Свою «голову», яка є Його вищою волею (рацон), благословенний Він;

כי אותו מבקשים יהא שמו הגדול מבורך שיהא ברוך ונמשך שמו הגדול שלמעלה מבחינת השתלשלות שהוא גדול ומהולל מאד.

бо саме про це й просять: «Нехай буде благословенне Його велике Ім'я», тобто щоб Його велике Ім'я, яке перебуває вище за рівень ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), було благословенним і притягувалося вниз, адже воно «велике й вельми прославлене».

23 והמשכת רצה"ע [רצון העליון] הזה הוא ע"י העלאת אותיות התפלה לשרשן ומקורן כתר העליון ע"י

מט"ט [מטטרון]. והיינו לפי ששרש האותיות היא בכתר העליון למעלה מבחי"י חכמה ומוחין אלא שראשית הגלוי היא בחכמה שא"א להשכיל ולהשיג כל דבר מושכל כ"א ע"י אותיות.

Низведення цієї Вищої волі (рацон) відбувається завдяки піднесенню літер молитви до їхнього кореня й джерела — Вищого вінця (Кетер), через Метатрона. Це тому, що корінь літер — у Вищому вінці, вище за рівень мудрості (Хохма) та інтелектуальних сил (мохін); однак початок розкриття — у мудрості, адже неможливо зрозуміти й досягнути будь-який предмет пізнання інакше, ніж через літери.

אבל האותיות עצמן אינן בחי"י שכל שא"א לשכל המושג להשיג ענין מהות האותיות בעצמותם אלא שהן לבוש השכל

Однак самі літери не належать до рівня інтелекту, бо досягнутий інтелект не здатен досягнути сутність самих літер; натомість вони є одягом інтелекту.

והלבוש הזה הוא מבחי"י חיצוניות עליון שירד ונתפשט למטה להלביש את השכל. ומשם יורד עוד להיות אותיות מחשבה ודבור:

Цей одяг походить із зовнішнього виміру (хіцоніют) Вищого рівня, який спустився й поширився донизу, щоб убрати інтелект. А звідти він спускається ще далі й стає літерами думки та мовлення.

24 והנה התורה נתלבשה באותיות ג"כ עד"ז שאותיות התורה שרשן למעלה מעלה מבחי' התורה. דאורייתא מחכמה נפקת והאותיות שרשן למעלה בבחי' כתר.

А тепер: Тора також убралася в літери таким чином: корінь літер Тори сягає набагато вище за рівень самої Тори. Адже «Тора походить із мудрості (Хохма)», тоді як корінь літер — вище, на рівні вінця (Кетер).

ואותיות מלשון אתא שהוא לשון המשכה. שהאותיות הן המשכות שבהן ועל ידן נמשך להיות התורה.

А слово «отійос» (літери) пов'язане зі словом «аса» («прийшло»), яке означає низведення; адже літери є низведеннями, у яких і через які низводиться те, що стає Торою.

25 והענין כי הנה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני והוא התורה שהתורה נקראת בשם משל הקדמוני.

Пояснення таке: написано: «Як говорить притча Первісного», і це — Тора, адже Тору називають «притчею Первісного».

וביאור הדבר ההוא כי הנה ענין המשל הוא להמשיל את הנמשל באופן שיובן מתוך המשל.

Пояснення цьому таке: притча має представити те, що вона пояснює (німшаль — ідею, яку пояснюють притчею), так, щоб це можна було зрозуміти з самої притчі.

והרי המשל הוא ענין אחר שאינו מהות הנמשל. אלא שהנמשל מובן מתוכו ע"י שדומה לו בצד מה.

Однак притча — це щось інше, не сутність того, що вона пояснює. Лише те, що вона пояснює, можна зрозуміти з неї, бо в чомусь вона подібна до нього.

26 וז"ש [וזהו שכתוב] וכיד הנביאים אדמה. וחז"ל [וחכמינו זכרונם לברכה] המשילו מראה הנבואה לאספקלריא שכתו שרואין באספקלריא הגם שנראית דמות הצורה בתמונתה ובצלמה ממש מ"מ אין זאת גוף הצורה עצמה ממש אלא דמותה ותמונתה.

І саме про це сказано: «Через пророків Я уподібнююся». Наші мудреці, благословенної пам'яті, порівняли пророче видіння із дзеркалом (аспакларією): адже коли дивляться в дзеркало, то, хоча подoba форми постає в точності її вигляду й образу, однак це не саме тіло форми, а лише її подoba й образ;

כך כל השגת הנביאים באלקותו ית' אין זה אלא בחי' דמות ודמיון.

так само й усе осягнення пророками Його Б-жественності, нехай буде Він благословенний, — лише на рівні подоби й уподібнення.

27 והיינו כמו בחיי משל שממנו מוכן הנמשל. אבל באלקותו ית' ממש כתיב כי לא יראני כו' וכמשארז"ל

[וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה].

Тобто це подібне до притчі, з якої стає зрозумілим те, що вона пояснює. Але Саму Його Б-жественність, благословенний Він, побачити неможливо, як написано: «Бо [людина] не побачить Мене» тощо, і як сказали наші мудреці, благословенна їхня пам'ять.

וז"ש [וזהו שכתוב] בשלמה וידבר שלשת אלפים משל על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] כו' דהיינו שאמר על

כל דבר מד"ת [מדברי תורה] רוחניות הענין

І це те, що сказано про Шломо: «І він говорив три тисячі притч» — про кожне окреме питання слів Тори тощо. Тобто щодо кожного питання слів Тори він розповідав про його духовний зміст.

כמו מצות קרבנות מן הבהמה. ומקריבים חלב ודם ע"ג [על גבי] המזבח בכהן ובגדי כהונה והיה אומר ענין הקרבנות ברוחניות ומהו נקרא חלב ודם ברוחניות ומהו כהן ומהו בגדי כהונה.

Наприклад, заповідь про жертвоприношення тварин, [у якій] жир і кров приносять на жертovníк коеном [священником] у священницькому одязі: він пояснював зміст жертвоприношень у духовному вимірі — що в духовному сенсі називається жиром і кров'ю, що таке коен і що таке священницький одяг.

28 והנה גבוה מעל גבוה כמה מדרגות רוחניות זו למעלה מזו. והשיג שלמה בחכמתו שלשת אלפים משל.

דהיינו שלשת אלפים מדרגות זו למעלה מזו.

І ось, [є] багато духовних рівнів — «високе над високим», один над одним. І Шломо своєю мудрістю осягнув три тисячі притч, тобто три тисячі рівнів, один над одним.

וכולם אינן רק בחינת משל לגבי בחינת אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה.

І всі вони — лише рівень притчі порівняно з рівнем самої Б-жественності, яка перебуває в Торі й облачається в неї.

29 והנה שלמה לא השיג אלא שלשת אלפים משל. אבל באמת כך הוא עד רום המעלות לאין קץ שכולם אינן רק בחינת משל לקדמונו של עולם. דהיינו אור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' וגדר השתלשלות

А Шломо осягнув лише три тисячі притч. Але насправді так воно і є аж до безмежних висот: усі вони — лише аспект притчі (бхіна) щодо Предвічного світу, тобто самого Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенний Він, що незрівнянно вище за рівень і межі ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут).

לא בבחי' ממלא ולא בבחינת סובב רק שהתורה נמשכה משם ע"י בחינת אותיות והמשכות.

[Це] не на рівні світла, що наповнює всі світи (мемале коль альмін), і не на рівні світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін). Лише Тора була притягнута звідти вниз за допомогою літер і низхідних продовжень.

30 וע"ז ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] דוד הע"ה [העליו השלום] היה מחבר תורה של מעלה בהקב"ה. דהיינו שהמשיך אותיות התורה מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש.

Про це наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: цар Давид, мир йому, поєднував Тору, що нагорі, зі Святим, благословенним Він (Кудша бріх ху). Тобто він низводив літери Тори від самого Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), хай буде благословенний Він.

וע"ז [ועל זה נאמר] אשר יעשה אתם האדם כו'. לעשות אותם. שעשיית התורה היא ע"י האדם. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מעלה אני עליכם כאלו עשאוני.

І про це сказано: «які людина виконуватиме» тощо — «щоб створити їх», адже створення Тори відбувається завдяки людині. І як сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Я за раховую вам так, ніби ви створили Мене».

וזהו ותורה אור שהתורה מאירה וא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש. אך אין אור התורה עולה בשם אור אלא ע"י נר מצוה:

І це [значення вислову] «а Тора — світло»: Тора осяює саме Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), хай буде благословенний Він. Але світло Тори називається «світлом» лише завдяки вислову «міцва — світильник».

31 והענין שהארת אור הנר הוא ע"י שיש אויר סביב האור. משא"כ בלא אויר יכבה ולא יאיר כלל.

Пояснення: світло лампи сяє завдяки тому, що навколо нього є повітря; без повітря воно згасло б і зовсім не світило.

ולכן אין כופין כלי ע"ג [על גב] הנר בשבת שלא יכבה שמחמת כפיית הכלי מונע האויר שסביב האור.

Тому в Шабат не накривають лампу перевернутою посудиною, щоб вона не згасла, адже, накриваючи її посудиною, перекривають повітря навколо світла.

32 והיינו כי האויר גורם להיות הארת אור הנר לפי שאויר הוא אותיות אור י" שהאויר הוא מקור האור.

Тобто повітря спричиняє сяйво світла лампади, адже авір (повітря) складається з літер слова ор (світло) [i] йод, а повітря є джерелом світла.

כי היו"ד שבהעלם אותיות אויר הוא העלם האור ובו ועל ידו נמשך ויוצא האור מההעלם אל הגילוי.

Адже прихований у літерах слова «авір» йод — це приховування світла; у ньому й через нього світло простягається і виходить із прихованого стану у відкритий прояв.

33 והיינו כמו בחינת אותיות שלמעלה מהתורה ושם הוא שרש ומקור המצות שהן מושרשות ברצה"ע

[ברצון העליון] ב"ה שלמעלה מהחכמה בחי' דאורייתא מחכמה נפקת.

І це подібне до рівня літер, що перебувають над Торою; там містяться корінь і джерело міцвот, укорінених у вищій волі, благословенний Він, яка стоїть вище Хохми (мудрості) — рівня, про який сказано: «Тора походить від Хохми».

ולכן בעשיית המצות שהן בבחינת העלאה מלמטה למעלה למקורן ושרשן בחי' או"י [אויר] אור י" גורם להאיר אור התורה

Тому виконання міцвот, що є піднесенням знизу догори, до свого джерела й кореня, — до рівня авір, ор [i] йод, — спричиняє сяйво світла Тори,

כי כל המצות נק' בשם צדקה. כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כ"י.

адже всі міцвот називаються цдакою (праведністю, а також милостинею), як сказано: «І буде це для нас цдакою, якщо ми дбатимемо про виконання всієї цієї міцви» тощо.

34 וצדקה לדלים ואכיונים היא המשכה והשפעה להחיות רוח שפלים.

Цдака (милостиня) бідним і нужденним — це низведення й дарування, «щоб оживити дух смиренних».

וכך מעוררים למעלה בחיי המשכות להחיות רוח שפלים דקמיה כולא כלא חשיב והכל נקי שפלים ודלים אצלו ית'. וההמשכות וההשפעות הן הן אור התורה. כי אור ושפע הכל אי'.

Так само пробуджують нагорі аспект низведень, щоб «оживити дух смиренних», адже «перед Ним усе вважається за ніщо», і щодо Нього, благословенного, усіх називають низькими й убогими. І ці низведення та дарування і є світлом Тори, адже світло й потік — одне.

35 וזהו שארז"ל [שאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו רק צ"ל תורה

וגמ"ח [וגמילות חסדים]

І ось що сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Той, хто каже: "У мене немає нічого, крім Тори", не має навіть Тори». Натомість мають бути Тора й діяння доброти (гемілуט хасадім),

כי בלא גמ"ח [וגמילות חסדים] זו צדקה אין אור התורה מאיר לו.

бо без діянь доброти, тобто цдаки [благодійності], світло Тори не світить йому.

וזהו אפי' [אפילו] תורה אין לו. פי' שאין התורה שייכה ומתייחסת אליו רק התורה היא בחי' אותיות הנ"ל.

І це [значення слів]: «не має навіть Тори» — тобто Тора не належить йому й не має до нього стосунку; навпаки, Тора є рівнем (бхіною) згаданих вище літер.

וזהו אמש"ך רוח ואייתי רוח. פי' רוח היינו בחינת אוי"ר [אור] הנ"ל ומתחלה אמש"ך מקור בחי' אותיות. ואח"כ אייתי וממש"ך המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה ראשית גילוי האותיות להיות התורה אור:

І ось що означають слова: «він притягує дух і приносить дух». Тобто «дух» (руах) — це згаданий вище рівень авиру [повітря]: спершу він «притягує» джерело — рівень літер, а потім «приносить», притягуючи вниз Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, у мудрість (Хохма), початок розкриття літер, щоб Тора була світлом.

36 ובזה יובן ענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל כי מזוזה היא בחי' העלאה ממטה למעלה כמו בחי' המצות.

Завдяки цьому стане зрозумілим вислів «мезуза праворуч, а ханукальна лампа ліворуч». Адже мезуза — це рівень піднесення знизу вгору, подібно до рівня міцвот.

וענין המזוזה הוא שכותבין פ' שמע והיה אם שמוע שכתוב שם אחד ואהבת ככל לבכך ובכל נפשך ובכל מאדך בחי' העלאה.

Суть мезузи полягає в тому, що в ній пишуть уривки Шма та Ве-гая ім шамоа, де написано «Один» і «І любитимеш усім серцем твоїм, усією душею твоєю і всією міццю твоєю»: це рівень піднесення.

37 וקובעין בפתח הבית להעלות הבית וכל אשר בו כל רכושו וקנינו בכל התיבות להיות בטלים לאהבת ה' בכל מאדך בכל ממונך.

Її прикріплюють при вході до дому, щоб піднести дім і все, що в ньому, усе його майно й набутки в усіх скринях, — щоб усе це перебувало в самоусуненні (бітуль) перед любов'ю до Б-га: «усією своєю міццю», усім своїм майном.

ולכן קובעין המזוזה בימין כי וימינו תחבקני כאדם החובק את חברו שמקרבו אצלו כך נמשך ימין מקרבת להעלות אליו ית' כל הבא לקרב אליו ית'.

Тому мезузу прикріплюють праворуч, адже «Його правиця обіймає мене», подібно до людини, яка обіймає друга, притягуючи його до себе; так само низводиться правиця, що наближає, аби піднести до Нього, благословенного, кожного, хто приходить наблизитися до Нього, благословенного.

אבל נ"ח הוא המשכת אור התורה. כי היונים רצו להשכיחם תורתך ולכן הוא משמאל. כי מימינו אש דת למו שהתורה נמשלה לאש כנודע.

Але ханукальний світильник — це низведення світла Тори, адже греки прагнули «змусити їх забути Твою Тору»; тому його ставлять ліворуч. Бо «з Його правиці — вогненний закон для них»: Тору уподібнюють до вогню, як відомо.

38 ובפרט שעיקר מצות נ"ח להאיר בחוץ ברה"ר [ברשות הרבים] ובחי' רבים היינו טורא דפרודא מבחי' ז' אומות שגם שם יאיר אור ה' וקדושתו שלא יהא העלם והסתר כמו שהיה בימי חשמונאי שרצו היונים להשכיחם תורתך.

І особливо з огляду на те, що головна міцва ханукального світильника — світити назовні, у публічному просторі (решут га-рабім, «володінні багатьох»); а рівень «багатьох» — це гора розділення (тура дифруда), що походить від рівня семи народів: і там також має світити світло Б-га та Його святість, щоб не було затемнення й приховування, як це було за часів Хасмонеїв, коли греки прагнули «змусити їх забути Твою Тору».

וכשגברה מלכות בית חשמונאי תקנו להמשיך אור התורה גם במקום הרבים טורי דפרודא:

І коли перемогло царство дому Хасмонеїв, вони запровадили притягування світла Тори згорі вниз також у місце «багатъох» — гори розділення.

39 והנה שרש הז' אומות רישיה דעשו בעטפא דיצחק שהוא מבחי גבורות שהן בחי שמאל.

А тепер корінь семи народів — це «голова Ейсава в лоні Іцхака», що походить від рівня Гвурот (стриманості), які є аспектом лівого боку.

אך הגורם להיות המשכת נר חנוכה בשמאל היינו בחי המזוזה שבימין שהיא בחי ההעלאה שע"י העלאה זו נעשה בחי ההמשכה הנ"ל ונמשך גם במקום החשך בחינת טורי דפרודא.

Але причиною того, що світло ханукальної лампади низводиться ліворуч, є рівень мезузи праворуч, тобто аспект піднесення: завдяки цьому піднесенню відбувається згадане вище низведення, яке досягає також місця темряви — рівня гір розділення.

כי עיקר הדבר הוא להיות החשך דוקא מאיר דהיינו בחי אתהפכא חשוכא לנהורא. וזהו שארז"ל

[שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (סוטה מ"ט) עלמא אמאי קא מקיים איש"ר [אאמן יהא שמיה רבא] דאגדתא.

Адже головне — щоб сама темрява світилася, тобто щоб відбулося перетворення темряви на світло. Саме про це сказали наші благословенної пам'яті мудреці (Сота 49): «На чому тримається світ? На "Амен, нехай буде благословенне Його велике Ім'я" з Агади [оповідних і повчальних вчень мудреців]».

כי אגדתא הוא בחי תרגום שכל התלמוד הוא בלי [כלשון] תרגום. ותרגום הוא בחי אחוריים דקדושה כנודע.

Адже Агада належить до рівня Таргума, бо весь Талмуд написаний мовою Таргума; а Таргум — це рівень заднього боку (ахораїм) святості, як відомо.

וכשנמשך להיות שמיה רבא מכרך ונמשך גם בבחי תרגום שהוא בבחי אחוריים אזי אתהפכא חשוכא לנהורא וזהו עיקר קיום העולם:

І коли низводиться [світло], так що «нехай буде благословенне Його велике Ім'я», і воно низводиться також до рівня Таргума, який належить до рівня заднього боку, тоді темрява перетворюється на світло; у цьому й полягає сутність того, що світ тримається.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/mikeitz/15/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок